

TC

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
V. ULUSLARARASI**

**KILIKIA ARKEOLOJISI SEMPOZYUMU
27-28 EKİM 2022**

TR

**MERSİN UNIVERSITY
Vth INTERNATIONAL**

**CILICIAN ARCHAEOLOGY SYMPOSIUM
27-28 OCTOBER 2022**

BİLDİRİ ÖZETLERİ ABSTRACTS

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERSİN UNIVERSITY
RESEARCH CENTER FOR CILICIAN ARCHEOLOGY**

**V. ULUSLARARASI
KILIKIA ARKEOLOJİSİ SEMPOZYUMU
BİLDİRİLER ÖZET KİTABI**

**Vth INTERNATIONAL
CILICIAN ARCHAEOLOGY SYMPOSIUM
ABSTRACTS**

**V. ULUSLARARASI
KILIKIA ARKEOLOJİSİ SEMPOZYUMU
BİLDİLER ÖZET KİTABI**

Editörler

Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Doç. Dr. Deniz KAPLAN
Dr. Ulus TEPEBAŞ

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI-6
ISBN 978-975-6900-67-3

2022-MERSİN

V. ULUSLARARASI KILIKIA ARKEOLOJİSİ SEMPOZYUMU
Vth INTERNATIONAL
CILICIAN ARCHAEOLOGY SYMPOSIUM

DÜZENLEME KURULU/ORGANIZING BOARD

Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Doç. Dr. Deniz KAPLAN
Dr. Ulus TEPEBAŞ

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC BOARD

Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Prof. Dr. Ümit AYDINOĞLU
Prof. Dr. Murat DURUKAN
Doç. Dr. Deniz KAPLAN
Prof. Dr. Winfried HELD
Prof. Dr. Gunnar BRANDS
Prof. Dr. Michael HOFF
Dr. Philip PILHOFER

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Çiler Altınbilek-Algöl Eşek Deresi Mağarası: Kilikya’da Geç Pleistosen’e Yolculuk <i>Eşek Deresi Cave: A Journey to the Late Pleistocene in Cilicia</i>	1
Orkun Hamza Kayci Dağlık Kilikya’da Tarihöncesi Dönemlere Ait Bulgular <i>Prehistoric Findings in Rough Cilicia</i>	2
Eric Luc Jean Between Forest and Coast: The Flotation of Logs in Hittite Cilicia <i>Orman ve Sahil Arasında: Hitit Dönemi Kilikiası'nda Tomrukların Suda Yüzdürülmeleri</i>	3
Remzi Yağcı Geç Demir Çağı’nda Ovalık Kilikia <i>Smooth Cilicia in the Late Iron Age</i>	4
Bülent Kızılduman From Cyprus to Sicily and Sardinia: Cooperation in the Mediterranean, Convergence of Common Interests <i>Kıbrıs'tan Sardunya'ya: Akdeniz'de İş birliği, Ortak Çıkarların Yakınsaması</i>	5
Deniz Kaplan Çağdaş Zamanlarda Farklı İfadeler: Labraunda Andron B ve Kirşu Yapısı <i>Differing Expressions in Contemporary Periods: Labraunda Andron B and Kirshu Building</i>	6
Okan Özdemir Sahne Binası Tasarlamak: Diocaesarea Tiyatrosu Sahne Binası Mimarisi <i>Designing Scaenae: The Scaenae Building Architecture of the Diocaesarea Theater</i>	7
Handegül Canlı Diocaesarea/Uzuncaburç Antik Kenti’nden Bir Roma Arabası’na Ait Bronz Dekorasyon Objesi <i>A Bronze Decoration Object of a Roman Cart from the Ancient City of Diocaesarea/Uzuncaburç</i>	8
Mahmut Aydın - Zehra Bişkin Kilikya’da Bir Liman Kenti Kelenderis ve Kentteki Balıkçılık Faaliyetleri <i>An Ancient City at Cilicia Kelenderis and Fishing Activities at the City</i>	9
Asena Kızırlanslanoglu Dağlık Kilikia’da İki Seramik Üretim Merkezi: Elaiussa Sebaste ve Antiochia ad Cragum <i>Two Ceramic Production Centers in Rough Cilicia: Elaiussa Sebaste and Antiochia ad Cragum</i>	10
Tim Howe Living on the Cliff: Notes from Domestic Area at Antiochia ad Cragum <i>Sarp Kayada Yaşantı: Antiochia ad Cragum'daki Konutsal Alandan Notlar</i>	11
Mehmet Tekocak - Cihangir Aldemir Yeni Kazılar ve Buluntular Işığında Anemurium Küçük Hamam <i>Anemurium Small Bath in The Light of New Excavations and Findings</i>	12
Michael Hoff The Coastal Road of Western Rough Cilicia During the Roman Empire <i>Roma İmparatorluk Dönemi'nde Batı Dağlık Kilikia'nın Sahil Yolu</i>	13
Serra Durugönül Niobid Heykel Grubu’nun Kilikia Bölgesi ile Bağlantısı Üzerine Düşünceler <i>Thoughts on a Relation of the Niobid Statue Group to Cilicia</i>	14

Ümit Aydınöğlu Yeni Buluntular Işığında Doğu Dağlık Kilikia'da Anıt Sütunlar <i>Monumental Columns in Eastern Rough Cilicia in the Light of New Finds</i>	15
Ulus Tepebaş Kilikia Bölgesi Portreleri ve Kontestkleri <i>Cilician Portraits and their Contexts</i>	17
Winfried Held Imperial Mystery Cult at the Temple of Hadrian (Donuk Taş) in Tarsos <i>Tarsus Hadrianus Tapınağı'ndaki (Donuktaş) İmparatorluk Gizem Kültü</i>	18
Mustafa Sayar Eskiçağ'da Ovalık Kilikia'da İskan ve Göç <i>Settlement and Migration in Cilicia Pedias</i>	19
Fatih Erhan Amphilokhos: Mallos Sikkeleri Işığında Bir Ktistes <i>Amphilokhos: A Ktistes in the Light of Mallos Coins</i>	20
Hatice Pamir- Serdar Bağlıbel-Orçun Erdoğan Güncel Kazı ve Araştırmalar Işığında Kilikia Pedias'daki Epiphaneia Antik Kenti <i>The Ancient City of Epiphaneia in Cilicia Pedias in the Light of Recent Excavations and Research</i>	21
Christiane Brasse Vom Mörtelmauerwerk bis zum ‚Kavaliersturm‘ – bautechnische und baukonstruktive Merkmale der Befestigungssysteme von Antiochia und ihre Verbindungen nach Kilikien und in andere Regionen des östlichen Mittelmeerraums <i>Harç duvardan Savunma Kulesine</i> <i>Antiochia'nın Savunma Sistemlerinin Yapı Tekniği ve</i> <i>Yapı Tasarımı Özelliklerinin, Kilikia ve Diğer Doğu Akdeniz Bölgeleri ile Bağlantıları</i>	22
Hugh Elton Isauria Vetus and Nova: Some Problems in Identification <i>Isauria Vetus ve Nova: Bazı Tanımlama Sorunları</i>	23
Jon C. Cubas Diaz Die spätantiken Nekropolen bei Seleukeia a.K. <i>Seleukia ad Kalykadnum'daki Geç Antik Nekropoller</i>	24
Safiye Aydın Seramik Verileri Işığında Geç Antik Çağda Kilikia Üzerine Gözlemler <i>Observations on Cilicia in Late Antiquity in the Light of Ceramic Data</i>	25
Şener Yıldırım Tarsus Hinterlandı Geç Antik Dönem Yerleşimleri ve Hristiyanlık Dönemi Dini Yapıları <i>Late Antique Settlements and Religious Structures of Christianity in the Hinterland of Tarsus</i>	26
Cindy Knop Keski Frühe Christliche Kirchenbauten in Pisidien. Ein Überblick über die Feldarbeiten von 2016-2019 <i>Pisidia'daki Erken Hristiyanlık Kilise Yapıları. 2016-2019 Yılları Arazi Çalışmalarına Genel bir Bakış</i>	27

SAHNE BİNASI TASARLAMAK: DIOCAESAREA TİYATROSU SAHNE BİNASI MİMARİSİ

Okan ÖZDEMİR

Diocaesarea'daki Tiyatro binası iyi korunmuş durumuyla dikkat çeker. Yapı, Dağlık Kilikia'da Roma İmparatorluk Dönemi'nde inşa edilmiş olmasından dolayı önemlidir. 2021 yılı itibarı ile büyük ölçüde bitirilen kazılarla Tiyatro'nun caveasının ve sahne binasının mimarisi günyüzüne çıkarılmıştır. Kazılar sonucunda tiyatronun sahne binasının daha önceki önerilerden farklı bir mimariye sahip olduğu ve bütün olarak bakıldığında dört cephesinde belli seviyede korunduğu anlaşılmıştır. Bu sayede sahne binasını, detaylı inceleme şansı doğmuştur. Sahne binasında mimari bezemeye sahip 440 parça korunmuştur. Mimari bloklar üzerindeki bezemeler oldukça çeşitli neredeyse barok özellikler barındıran, Dağlık Kilikia için daha önce karşılaşılmayan yeni süsleme formlarıdır. Bu bildiride, Diocaesarea Tiyatrosu'nun sahne binasının tasarımı ele alınacaktır. Kazılarla, sahne binasına ait mimarinin tamamına yakını oraya çıkarılmıştır ve önceki önerilerin aksine iki katlı bir yapılanmaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Sahne binasının cephe tasarımı dikkat çekicidir. Birinci katta mermerden korinth düzeninde sütun ve yerel kireçtaşından entablatur dizilimi vardır. İkinci katta ise korinth düzeninde yerel kireçtaşından sütun ve entablatur diziliminin yanında 5 adet alınlık tespit edilmiştir. Söz konusu alınlıklar Diocaesarea tiyatrosuna özgü özellikler barındırmaktadırlar, bu sebeple özellikle sahne binasının ikinci katı yapının tasarım karakterini oluşturmaktadır. Süsleme formları ve daha önce tespit edilen ithaf yazıtı sayesinde sahne binasının dört inşa evresine sahip olduğu da tespit edilmiştir. MS 164 yılında İmparator Marcus Aurelius ve Lucius Verus Dönemi'nde Doğu'daki Zafer (Armenia Zaferi) için adandığı ithaf yazıtı ile tespit edilen yapı, Septimius Severus ve halefi Caracalla Dönemi'nde ikinci katı çıkılarak tamamlanmıştır. Severus Alexander Dönemi'nde sahne binasının ikinci katına yapılan eklemeler ve MS 5. yüzyılda sahne binasının son dönüşümüne ait kanıtlar da kazılarda tespit edilmiştir. Tüm veriler ışığında sahne binası bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde Kilikia ve Küçük Asya için önemli bir sahne binası cephe mimarisi tasarımı ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlardan, Ionia, Pamphylia ve Syria Bölgesi mimari üslupları harmanlanarak hibrid içeriğe sahip ancak ünik özellikler de barındıran bir yapı tasarımının olduğu anlaşılmaktadır. Bu sayede Kilikia Bölgesi Roma İmparatorluk Dönemi tiyatro mimarisi için önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmada ise söz konusu sonuçlar ve yeni öneriler ayrıntılı olarak ele alınarak veriler bir bütün olarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diocaesarea, Tiyatro, Cilicia, Sahne Binası

DESIGNING SCAENAE: THE SCAENAE BUILDING ARCHITECTURE OF THE DIOCAESAREA THEATER

The theater building in the ancient city of Diocaesarea, draws attention with its well-preserved condition. The structure is important because it was built during the Roman Imperial Period in Rough Cilicia. The architecture of the theater's cavea and the scaenae building was unearthed with the excavations, which were largely completed as of 2021. As a result of the excavations, it was understood that the scaenae building of the theater had a different architectural structure as it was suggested in previous researches. When viewed as a whole, it is preserved to a certain extent on its four facades. In this way, the scaenae building has a chance to be examined in detail. 440 pieces of architectural decoration were preserved in the scaenae building. The decorations on the architectural blocks are new forms of decoration that have not been encountered before for Rough Cilicia, which have quite a variety of almost baroque features. In this paper, the design of the scaenae building of the Diocaesarea theater will be discussed. Almost all of the architecture belonging to the scaenae building was unearthed during the excavations and it was determined that it had a two-storey structure, contrary to the previous proposals. The facade design of the scaenae building is remarkable. On the first floor, there is a marble Corinthian column and an entablature arrangement of local limestone. On the second floor, 5 pediments were found next to the column and entablature arrangement made of local limestone in Corinthian order. The pediments in question have features specific to the Diocaesarea theatre, therefore, the second floor of the scaenae building constitutes the design character of the building. It has also been determined that the scaenae building had four construction phases, thanks to the ornamental forms and the dedication inscription previously identified. The building, which was identified with a dedication inscription to the victory in the East (Armenia Victory) in 164 AD during the reigns of Emperor Marcus Aurelius and Lucius Verus, was completed during the reign of Septimius Severus and his successor, Caracalla, by reaching the second floor. The additions of the second floor of the scaenae building during the reign of Severus Alexander and the evidence of the last transformation of the scaenae building in the 5th century AD were also discovered during the excavations. When the scaenae building is considered and evaluated as a whole in the light of all the data an important scaenae building façade design for Cilicia and Asia Minor emerges. From the results obtained, it is understood that there is a building design with hybrid content but unique features by blending the architectural styles of Ionia, Pamphylia and the Syrian Region. In this way, important results were obtained for the theater architecture of the Roman Imperial Period in the Cilicia Region. In this study, the results and new suggestions will be discussed in detail and the data will be presented as a whole.

Keywords: Diocaesarea, Theater, Cilicia, Scaenae Building